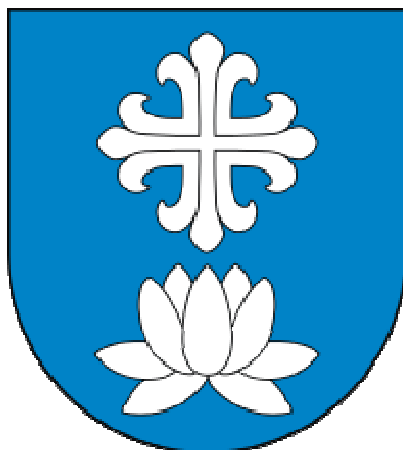

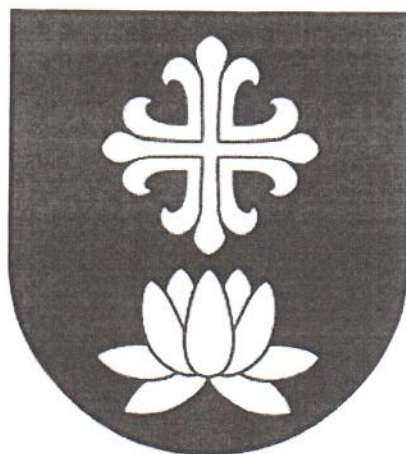
*Załącznik nr 1 do
Uchwały Rady Powiatu Ełckiego
Nr XII.103.2019
z dnia 19 grudnia 2019 r.*

**POWIATOWY PROGRAM
OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO
na lata 2020-2022
dla
POWIATU EŁCKIEGO**

Ełk 2019 rok

**POWIATOWY PROGRAM
OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO
na lata 2020-2022
dla
POWIATU EŁCKIEGO**

Ełk 2019 rok

Spis treści

Wprowadzenie	str. 3
I. Podstawa prawna	str. 6
II. Ogólna charakterystyka powiatu	str. 6
III. Zdrowie psychiczne	str. 7
IV. Diagnoza środowiskowa osób z zaburzeniami psychicznymi zamieszkujących na terenie powiatu ełckiego	str. 8
V. Cele i zadania Programu wraz z harmonogramem działań	str. 29
VI. Monitoring i sprawozdawczość	str. 43
VII. Podsumowanie i wnioski	str. 44

Wprowadzenie

Program opracowany został na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 458), którego główne cele sformułowane zostały w następującym brzmieniu:

- zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi kompleksowej, wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, w szczególności zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji

Celem opracowania Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Ełckiego na lata 2020-2022 jest przede wszystkim prawidłowe diagnozowanie sytuacji zdrowotnej mieszkańców powiatu ełckiego, przeprowadzenie analizy potrzeb i dostępności do każdego rodzaju świadczeń skierowanych do osób z zaburzeniami psychicznymi, a w efekcie końcowym ustalenie obszarów wymagających korekty, aktywizacji i podjęcia działań np.: edukacyjno – promocyjnych kierowanych do wszystkich mieszkańców powiatu, których głównym celem będzie pogłębianie wiedzy o zdrowiu psychicznym oraz zapobieganie stygmatyzacji osób z zaburzeniami psychicznymi, jak również ich rodzin. **Stygmatyzacja** osób z zaburzeniami psychicznymi należy do podstawowych przeszkód, które trzeba pokonać, jeśli ma się promować integrację społeczną, wzmacniać więzi społeczne oraz wpływać na poprawę zdrowia psychicznego.

Celem tego Programu jest również stworzenie warunków osobom niepełnosprawnym z zaburzeniami psychicznymi, umożliwiających maksymalne wykorzystanie ich potencjalnych zdolności i możliwości dla osiągnięcia, jak największej życiowej samodzielności i aktywności i poprawy warunków życia oraz podniesienie świadomości społecznej o problemach osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi, mieszkańców powiatu ełckiego i zapewnienia im godnego, możliwie pełnego i równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Zarządzeniem nr 19.2019 Starosty Ełckiego z dnia 09 sierpnia 2019 r. został powołany Zespół d/s Opracowania Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2020-2022 na obszarze Powiatu Ełckiego w składzie:

1. Przewodnicząca Zespołu: Iwona Nowakowska – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku

Członkowie:

2. Robert Stanisław Dawidowski – Wicestarosta Ełcki
3. Bożenna Puławska – Etatowy Członek Zarządu Powiatu Ełckiego
4. Andrzej Wiszowaty – Przewodniczący Rady Powiatu Ełckiego
5. Włodzimierz Szelażek – Przewodniczący Rady Miasta Ełku
6. Iwona Nowakowska – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku
7. Irena Katarzyna Podlecka – Naczelnik Wydziału Polityki Społecznej w Urzędzie Miasta w Ełku – Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii
8. Daniel Obara – Lekarz, Psychiatra
9. Beata Iwańska – Lekarz Psychiatra
10. Justyna Lulewicz – Psycholog w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku
11. Bogumiła Gos – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Psychologicznej – Pedagogicznej w Ełku
12. Stanisław Litman – Dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Ełckiej
13. Agnieszka Mazurkiewicz – Dyrektor Środowiskowego Domu Samopomocy w Nowej Wsi Ełckiej
14. Siostra Henryka Dębowska – Dyrektor Domu Pomocy Społecznej „Tęczowy Dom” w Ełku, Prezes Fundacji „Tęczowa Fundacja” w Ełku
15. Maria Ścierańska – Dyrektor Środowiskowego Domu Samopomocy „Pod Kasztanami” w Ełku
16. Agnieszka Wenda – Zastępca Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Ełku
17. Siostra Monika Skowronek – Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy „Tęczowy Dom” w Ełku
18. Małgorzata Charubin – Kierownik Warsztatów Terapii Zajęciowej w Ełku

19. Lucyna Kryłowicz – Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy „Lawendowy Zakątek” w Ełku
20. Marek Markowski – Komendant Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Ełku
21. Paweł Szyperek – Komendant Powiatowej Komendy Powiatowej Policji w Ełku
22. Aneta Ruszczyk – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku
23. Adam Ostrowski – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku
24. Barbara Jagoda Danilewicz – Zastępca Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku
25. Aneta Wawer – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Prostkach
26. Ewa Rak - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kalinowie
27. Mirosława Romatowska - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starych Juchach
28. Sebastian Szulc – Przewodniczący Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ełku
29. Ks. Jacek Krzywicki – Specjalista Psychoterapii Uzależnień OTU w Starych Juchach
30. Ks. Dariusz Kruczyński – Dyrektor Caritas Diecezji Ełckiej
31. Marek Gomola – Prezes Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Problemami Psychicznymi i Zagrożonych Marginalizacją „OSTOJA” w Ełku
32. Joanna Bednarczyk – Prezes Stowarzyszenia „IMPULS” w Ełku
33. Katarzyna Skiba – Prezes Stowarzyszenia Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „PRZYSTAŃ” w Nowej Wsi Ełckiej.

Do zadań Zespołu należy opracowanie „Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2020-2022” w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej oraz dostosowanie do ich skoordynowanej działalności różnych form pomocy i oparcia społecznego.

Program wyznacza kierunki działania Powiatu Ełckiego w zakresie profilaktyki i poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców, zaspakajania ich potrzeb oraz organizacji opieki zdrowotnej na lata 2020-2022, przede wszystkim wyznacza kierunki i działa w obszarze zdrowia psychicznego oraz skupia się na działaniach dotyczących chorób psychicznych i profilaktyki zdrowia psychicznego.

I. Podstawa prawna.

- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o Samorządzie Powiatowym (Dz.U. z 2019 poz. 511).
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o Ochronie Zdrowia Psychicznego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1788 z późn.zm.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz. U. z 2017 r. poz.458).
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o Świadczeniach Opieki Zdrowotnej Finansowanych ze Środków Publicznych (Dz. U. z 2016 nr. poz. 1793 z późn.zm.).
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o Pomocy Społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz.1507 z późn.zm.).
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej oraz Zatrudnianiu Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172 z późn.zm.).

II. Ogólna charakterystyka powiatu ełckiego.

Współczesny powiat ełcki powstał w 1999 r. w wyniku reformy administracyjnej. Powiat ełcki położony jest we wschodniej części województwa warmińsko – mazurskiego. Graniczy od północy z powiatem oleckim i suwalskim, od zachodu z giżyckim i piskim, od wschodu z augustowskim i od południa z grajewskim. Zajmuje obszar 1113,00 km², który zamieszkuje 91 022 tys. mieszkańców.

- Miasto Ełk – liczba ludności: 61 523 tys., powierzchnia 21 1 km²;
- Gmina/Ełk – liczba ludności: 11 521 tys. co stanowi 12,7 % ludności powiatu, powierzchnia 379,2 km² - 34,1 % powierzchni powiatu;
- Kalinowo - liczba ludności: 6 785 tys. co stanowi 7,5 % ludności powiatu, powierzchnia 284,5 km² - 25,6 % powierzchni powiatu;
- Prostki - liczba ludności: 7 379 tys. co stanowi 8,1 % ludności powiatu, powierzchnia 231,1 km² - 20,8 % powierzchni powiatu;
- Stare Juchy - liczba ludności: 3 840 tys. co stanowi 4,2 % ludności powiatu, powierzchnia 197,0 km² - 17,7 % powierzchni powiatu.

Źródło: strona <http://www.polskawliczbach.pl/gmina>, stan z dnia 13 sierpnia 2019 r.

III. Zdrowie psychiczne.

Zdrowie psychiczne jest fundamentem, dobrem osobistym człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do obowiązków państwa.

Zdrowie psychiczne to termin wieloznaczny trudny do zdefiniowania i precyzyjnego zdiagnozowania. Pomimo wszystko zdrowie psychiczne jest różnie definiowane przez poszczególne dziedziny nauki. W pojęciu medycznym jest to stan wolny od zaburzeń psychicznych czyli takie zachowanie człowieka, które jest wolne od zakłóceń czynności psychicznych.

Światowa Organizacja Zdrowia (ang. World Health Organization, WHO) – organizacja działająca w ramach ONZ, zajmująca się ochroną zdrowia definiuje pojęcie – zdrowie – jako „brak choroby lub kalectwa z równoczesnym dobrostanem psychicznym, fizycznym i społecznym”. Według raportu WHO z 2001 r. zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania są chorobami dotykającymi 25% ludzi w różnych okresach życia. Ich uniwersalny charakter sprawia, iż dotyczą wszystkich ludzi bez względu na płeć, miejsce zamieszkania czy też status materialny. W 2002 r. schorzenia neuropsychiatryczne były przyczyną jednej czwartej wszystkich przypadków chorób i przedwczesnych zgonów w Europie przy czym depresja była drugą co do częstości przyczyną niepełnosprawności tuż po niedokrwiennej chorobie serca. Depresja jest w czołówce najczęściej występujących chorób na świecie według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Według prognoz do 2020 roku będzie na drugim miejscu wśród najczęstszych chorób, a do 2030 roku – na pierwszym. Na depresję choruje na świecie około 350 mln ludzi. W Polsce stanowi 3-4% wszystkich obywateli występujących zaburzeń psychicznych, a cierpi na nią prawdopodobnie około 1,5 mln osób. Depresja jest najczęściej diagnozowana w wieku 20-40 lat.

Zaburzenia psychiczne to jedno z największych zagrożeń zdrowotnych współczesnego świata. Według konsultanta krajowego w dziedzinie psychiatrii prof. Piotra Gałęckiego - jedna na 100 osób ma schizofrenię, trzy na 100 – chorobę afektywną dwubiegunową, 12 na 100 – depresję, 20 na 100 – zaburzenia lękowe.

Co najmniej 1/4 dorosłych mieszkańców Polski doświadcza przynajmniej jednego kryzysu psychicznego w życiu. Ale jest możliwy powrót do życia normalnej jakości – przekonują psychiatrzy. Istnieją dowody świadczące o tym, że promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym mogą doprowadzić do zdrowia, zysków społecznych

i ekonomicznych, zmniejszyć wykluczenie społeczne, ograniczyć ryzyko zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania oraz zmniejszyć koszty opieki społecznej i zdrowotnej.

Zadania systemu ochrony zdrowia psychicznego to z jednej strony działania profilaktyczne, z drugiej zaś identyfikacja i diagnoza zaburzeń, zapewnienie efektywnej opieki dostosowanej do potrzeb osoby leczonej, zapewnienie działań zmierzających do redukcji stresu pacjenta i jego rodziny, osób bliskich, następnie działania edukacyjne adresowane do osób z zaburzeniami psychicznymi, jak też ich rodzin, zapobieganie niepełnosprawności, samouszkodzeniom, samobójstwom, instytucjonalizacji. Problemy dotyczące zdrowia psychicznego są bardzo częste we współczesnym świecie. Większość osób z zaburzeniami psychicznymi nie korzysta z opieki zdrowotnej gdyż są nieświadome, że potrzebują pomocy.

Choroby psychiczne są wciąż tematem tabu w debacie społecznej, nadal generują również wysokie koszty dla systemu opieki zdrowotnej – dotyczą też coraz większej liczby osób.

Zdrowie psychiczne jest jednym z najważniejszych zasobów współczesnego społeczeństwa, jego utrzymanie i przywracanie jest ciągle dużym wyzwaniem.

IV. Diagnoza środowiskowa osób z zaburzeniami psychicznymi zamieszkujących na terenie powiatu ełckiego.

Zgodnie z art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, mówiąc o osobach z zaburzeniami psychicznymi mamy na myśli osoby:

- chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychotyczne);
- upośledzone umysłowo;
- wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a które te wymagają świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki.

Podstawowym wskaźnikiem stanu zdrowia psychicznego Polaków jest rozpowszechnienie zaburzeń psychicznych, rejestrowanych w placówkach psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych: alkoholu, narkotyków i leków. W Polsce, według danych Ministerstwa Zdrowia, w ciągu 18 lat wskaźnik rejestrowanego rozpowszechnienia zaburzeń wzrósł o 119% (z 1629 do 3571 na 100 tys.

ludności) w opiece ambulatoryjnej i o 50% (z 362 do 545 na 100 tys. ludności) w opiece stacjonarnej.

Na terenie Miasto Ełk i Powiat/Gmina Ełk, głównym problemem jest bezrobocie a co za tym idzie – niskie dochody w gospodarstwach domowych i systematyczne korzystanie z pomocy społecznej. Brak zatrudnienia nie pozwala wielu rodzinom i osobom zaspokoić potrzeb niezbędnych do ich samodzielnej egzystencji. Zjawisko bezrobocia przyczynia się do pogorszenia bytu i stanu psychofizycznego poszczególnych jednostek i całych rodzin. Jest też przyczyną powstawania dysfunkcji w rodzinach, które zagrożone są różnego rodzaju patologiami, wśród których na głównym miejscu występują alkoholizm i narkomania. Szczególną grupę osób narażonych na wykluczenie społeczne stanowią dzieci i młodzież. Dlatego też należy dążyć do ułatwienia dzieciom i młodzieży, osobom wykluczonym i zagrożonym wykluczeniem społecznym dostępu do wysokiej jakości opieki zdrowotnej i usług socjalnych, umożliwiających integrację społeczną oraz aktywizację społeczno – zawodową.

Miasto Ełk umożliwia mieszkańcom powiatu ełckiego korzystanie z różnorodnej opieki specjalistycznej. Na terenie powiatu ełckiego funkcjonują zarówno publiczne, jak i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej świadczące usługi w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. Mieszkańcy powiatu mogą korzystać ze świadczeń specjalistycznych, rehabilitacyjnych i leczenia szpitalnego oraz stomatologicznego. W ramach ochrony zdrowia mieszkańcy powiatu ełckiego mają do dyspozycji Poradnię Zdrowia Psychicznego mieszczącą się w 1 Wojskowym Szpitalu Klinicznym z Polikliniką SPZOZ w Lublinie Filia w Ełku i Szpital „Pro – Medica” w Ełku Sp. z o.o., niestety w żadnej z tych placówek nie ma oddziału specjalizującego się w psychiatrii. Osoby z zaburzeniami psychicznymi to bardzo często przypadki odseparowywane od społeczeństwa w placówkach medycznych po za obszarem powiatu ełckiego; osoby dyskryminowane, pomijane przy jakichkolwiek działaniach, zarówno wewnątrz rodziny, jak i w społecznościach lokalnych; osoby traktowane jako gorsze i nie będące w stanie sprostać jakimkolwiek stawianym wymaganiom. Zróżnicowanie wewnętrzne tej grupy sprawiło, że obszar usług, jakim została objęta jest rozległy, ale również ograniczony. Są to osoby w większości żyjące na poziomie minimum socjalnego, ponieważ zdolność do zarobkowania utraciły w młodym wieku. Status ekonomiczny i społeczny osób z zaburzeniami psychicznymi jest bardzo niski. W powiecie ełckim osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą uzyskać pomoc w ośrodkach pomocy społecznej w Ełku, Kalinowie, Prostkach i Starych Juchach, w odpowiednich ku temu domach pomocy społecznej i zakładach opiekuńczo –

leczniczych, w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w środowiskowych domach pomocy a także w placówkach rehabilitacyjnych (w tym w warsztatach terapii zajęciowej) i formach zakwaterowania chronionego (mieszkania chronione). Wszystkie wymienione placówki oferują różnego rodzaju pomoc o charakterze bytowym, mieszkaniowym, rehabilitacyjnym. Istnieją na terenie powiatu jednostki, które można określić jako specjalistyczne, oferujące pomoc, w tym różnego rodzaju leczenie w zakresie zaburzeń autystycznych czy zaburzeń związanych z nadpobudliwością – tu szczególnie integracja sensoryczna i różne inne formy rehabilitacji np. w Powiatowym Centrum Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Ełku, w Domu Pomocy Społecznej i Środowiskowym Domu dla Dzieci „Tęczowy Dom” w Ełku i w innych jednostkach. Pomimo wszystko na terenie powiatu jest zbyt małe zatrudnienie terapeutów rodzinnych i dziecięcych a przede wszystkim brak psychiatry dziecięcego i brak powszechnego dostępu do specjalistycznego poradnictwa. Istnieje potrzeba rozszerzenia i usprawnienia wsparcia rodziny, dzieci i młodzieży. Niewystarczająca dostępność lekarzy specjalistów psychiatrów (również dziecięcych), psychologów dziecięcych i terapeutów dziecięcych może w przyszłości doprowadzić do znacznego ograniczenia dostępności do świadczeń specjalistycznych.

Placówki i instytucje zajmujące się ochroną zdrowia psychicznego na terenie powiatu ełckiego.

1. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ełku.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności dla powiatu ełckiego jest powołany przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku i orzeka o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności i wskazaniach do ulg i uprawnień.

Z informacji uzyskanych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ełku sytuacja osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi na terenie powiatu ełckiego kształtuje się w latach następująco:

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ełku					
Lata	Osoby niepełnosprawne z zaburzeniami psychicznymi (ilość wydanych orzeczeń osobom z zaburzeniami psychicznymi)	Dzieci i młodzież do lat 16	Dzieci i młodzież powyżej lat 16	Mężczyzna	Kobieta
2016	187	43	144	110	77
2017	209	44	165	135	74
2018	210	51	159	127	83
2019	125	41	84	83	42

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ełku.

2. Poradnie Zdrowia Psychicznego.

Na terenie Powiatu Ełckiego funkcjonują poradnie, które zajmują się poradami lekarskimi dla osób z zaburzeniami nerwowymi, lękowymi, depresyjnymi, uzależnieniem alkoholowym, schorzeniami z grupy psychoz i innymi zaburzeniami psychicznymi.

Kadra psychiatryczna udzielająca świadczenia w powiecie ełckim				
Personel kartoteka zawód/specjalność nazwa	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Lekarz specjalista psychiatrii	7	5	5	4
Psycholog	7	9	11	11
Psycholog kliniczny	0	1	1	1
Specjalista Psychoterapii Uzależnień	11	12	12	11
Ogółem:	25	24	26	24

Źródło: Warmińsko – Mazurski Oddział Wojewódzki NFZ w Olsztynie

Porady lekarskie udzielone w specjalistycznej ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w Poradniach Zdrowia Psychicznego w Powiecie Ełckim:

- Poradnia Zdrowia Psychicznego w Ełku ul. Kochanowskiego 68A, która świadczy usługi medyczne w zakresie diagnostyki i leczenia zaburzeń i problemów psychicznych (schizofrenia, zaburzenia schizotypowe i urojeniowe, zaburzenia behawioralne, zaburzenia nastroju afektywne, zaburzenia nerwicowe, związane ze stresem i pod postacią somatyczną, zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych.

S.C Zdrowie - Poradnia Zdrowia Psychicznego w Ełku ul. Kochanowskiego 68A		
Lata	Liczba osób objętych opieką	Ilość porad z zakresu zdrowia psychicznego
2016	818	2 266
2017	738	1 650
2018	735	2 250
2019	673 (I półrocze)	832 (I półrocze)

Źródło: S.C Zdrowie - Poradnia Zdrowia Psychicznego w Ełku

- Pomoc bezpośrednią świadczy również Oddział Dzienny Psychiatryczny w Ełku w Ośrodku Terapii Uzależnień na Wileńskiej 25A. Z porad medycznych mogą korzystać tylko i wyłącznie osoby pełnoletnie z wykluczeniem dzieci i młodzieży.

OTU Oddział Dzienny Psychiatryczny w Ełku	
Lata	Liczba osób i ilość udzielonych porad
2016	91
2017	61
2018	66
2019	28 (stan na 30.06. 2019)

Źródło: OTU Oddział Dzienny Psychiatryczny w Ełku

Poradnia Zdrowia Psychicznego z 1 Wojskowego Szpitala Klinicznego z Polikliniką SPZOZ w Lublinie Filia w Ełku	
Lata	Liczba osób objętych opieką psychiatryczną, w tym udzielonych porad
2016 r.	1922 osób, którym udzielono 8481 porad
2017 r.	1871 osób, którym udzielono 8131 porad
2018 r.	1864 osób, którym udzielono 7822 porad
2019 r. (I Kw)	1206 osób, którym udzielono 1780 porad

Źródło: Poradnia Zdrowia Psychicznego z 1 Wojskowego Szpitala Klinicznego z Polikliniką SPZOZ w Lublinie Filia w Ełku.

3. Narodowy Fundusz Zdrowia – Oddział Wojewódzki w Białymstoku i w Olsztynie.

Hospitalizacja, świadczenia ambulatoryjne i stacjonarne udzielone osobom z zaburzeniami psychicznymi w placówkach specjalistycznych poza terenem powiatu ełckiego (tzw. migracja pacjentów).

- Podlaski Oddział Wojewódzki NFZ w Białymstoku:

Narodowy Fundusz Zdrowia Podlaski Oddział Wojewódzki w Białymstoku								
Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi z powiatu ełckiego korzystających ze świadczeń ambulatoryjnych poza powiatem ełckim (migracja pacjentów)								
	2016		2017		2018		2019 (I półrocze)	
	Liczba osób	Liczba udzielonych porad	Liczba osób	Liczba udzielonych porad	Liczba osób	Liczba udzielonych porad	Liczba osób	Liczba udzielonych porad
Szpital Ogólny w Grajewie	49	149	43	183	150	436	113	280
Samodzielny Publiczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Choroszczy	11	43	11	35	14	49	9	34
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICUS” w Grajewie	95	463	88	382	71	210	0	0
Razem	156	655	142	600	235	695	122	314

Źródło: Podlaski Oddział Wojewódzki NFZ w Białymstoku

Narodowy Fundusz Zdrowia Podlaski Oddział Wojewódzki w Białymstoku								
Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi z powiatu ełckiego korzystających ze świadczeń stacjonarnych poza powiatem ełckim (migracja pacjentów)								
	2016		2017		2018		2019 (I półrocze)	
	dorosły	dziecko	dorosły	dziecko	dorosły	dziecko	dorosły	dziecko
Szpital Ogólny w Grajewie	79	0	85	0	67	0	19	0
Samodzielny Publiczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Choroszczy	39	1	36	0	30	0	16	1
Razem	118	1	121	0	97	0	35	1

Źródło: Podlaski Oddział Wojewódzki NFZ w Białymstoku

)
;
)

Narodowy Fundusz Zdrowia Podlaski Oddział Wojewódzki w Białymstoku								
Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi z powiatu ełckiego korzystających z hospitalizacji poza powiatem ełckim (migracja pacjentów)								
	2016		2017		2018		2019 (I półrocze)	
	dorosły	dziecko	dorosły	dziecko	dorosły	dziecko	dorosły	dziecko
Szpital Ogólny w Grajewie	87	0	99	0	73	0	21	0
Samodzielny Publiczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Choroszczy	45	1	40	0	32	1	16	0
Razem	132	1	139	0	105	1	37	0

Źródło: Podlaski Oddział Wojewódzki NFZ w Białymstoku

• **Warmińsko – Mazurski Oddział Wojewódzki NFZ w Olsztynie**

Warmińsko – Mazurski Oddział Wojewódzki NFZ w Olsztynie				
Świadczenia psychiatryczne dla pacjentów mieszkających w powiecie elckim				
Lecznictwo dzienne i ambulatoryjne				
Rok	liczba osób w wieku 0-18 lat	liczba osób w wieku 19+	liczba wizyt / hospitalizacji 0-18 lat	liczba wizyt / hospitalizacji 19+
2016	24	3127	46	15564
2017	15	3017	30	14693
2018	11	2966	39	14321
2019 (I półrocze)	7	2437	15	7004
Lecznictwo stacjonarne				
2016	0	19	0	19
2017	0	17	0	17
2018	0	9	0	9
2019 (I półrocze)	0	5	0	5

Źródło: Warmińsko – Mazurski Oddział Wojewódzki NFZ w Olsztynie

Warmińsko – Mazurski Oddział Wojewódzki NFZ w Olsztynie				
Świadczenia psychiatryczne dla pacjentów mieszkających w powiecie elckim leczonych poza powiatem elckim				
Lecznictwo dzienne i ambulatoryjne poza powiatem elckim				
Rok	liczba osób w wieku 0-18 lat	liczba osób w wieku 19+	liczba wizyt / hospitalizacji 0-18 lat	liczba wizyt / hospitalizacji 19+
2016	56	88	199	261
2017	26	105	62	423
2018	19	82	77	304
2019 (I półrocze)	16	73	41	177
Lecznictwo stacjonarne poza powiatem elckim				
2016	22	347	26	476
2017	17	309	19	483
2018	13	343	14	498
2019 (I półrocze)	9	195	9	247

Źródło: Warmińsko – Mazurski Oddział Wojewódzki NFZ w Olsztynie

4. Poradnia i Ośrodek Terapii Uzależnień.

Na terenie powiatu ełckiego, w mieście Ełk działają dwie placówki leczenia uzależnień:

- "Pro-Medica" w Ełku Sp. z o.o. – Przychodnia Leczenia Uzależnień w której działają: Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Ełku i Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych w Ełku przy ul. Armii Krajowej 29/31

Poradnie Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia zajmują się diagnozowaniem uzależnienia od alkoholu, hazardu oraz innych środków psychoaktywnych. Porady mają charakter indywidualny lub grupowy. Grupy prowadzone są dla uzależnionych, jak również współuzależnionych. Celem psychoterapeutów jest przede wszystkim pomoc osobom uzależnionym poprzez: wspieranie, motywowanie, pomoc w wychodzeniu z kryzysu i podtrzymaniu terapii. Terapia pacjenta trwa 2 lata ambulatoryjnie (indywidualna 1 raz w tygodniu, grupowa 2 razy w tygodniu), zapewniona jest opieka 4 psychoterapeutów, 1 psychologa i raz w tygodniu 1 psychiatry.

Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Ełku					
Lata	Liczba osób zarejestrowanych	Ilość udzielonych porad	Liczba osób – terapia indywidualna	Liczba osób - terapia grupowa	Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi związanych z alkoholem
2016	694	4 996	488	220	709
2017	688	4 503	472	211	620
2018	624	4 722	463	198	539

Źródło: Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia i Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych w Ełku

- Ośrodek Terapii Uzależnień Sp. z o. o w Ełku, ul. Pułaskiego 21, który prowadzi Oddział Dzienny w Ełku i Ośrodek Terapii Uzależnień całodobowy w Starych Juchach, który jest ośrodkiem prywatnym

Ośrodek Terapii Uzależnień Oddział Dzienny w Ełku realizuje program terapeutyczny dla osób uzależnionych od alkoholu, leków, hazardu. Terapia trwa 6-8 tygodni. Terapię prowadzi

2 certyfikowanych specjalistów psychoterapii uzależnień w tym 1 psycholog i 3 razy w tygodniu 2 psychiatrów. Z terapii dziennej w 2018 roku skorzystało 83 osoby uzależnione a w 2019 r. do dnia 25 września 60 osób. W Ośrodku całodobowym w Starych Juchach, który powstał z inicjatywy Zakonu Kanoników Regularnych Laterańskich, pacjenci również przebywają na terapii 6 tygodni, ale zamkniętej. Zapewnioną mają opiekę 5 certyfikowanych specjalistów psychoterapii uzależnień, psychologów i dwa razy w tygodniu 2 psychiatrów. Każdego roku z terapii zamkniętej korzysta ok. 300 osób.

5. Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie ełckim.

Z informacji uzyskanych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu ełckiego szacunkowa liczba osób niepełnosprawnych ogółem, z wyróżnieniem osób dotkniętych chorobami psychicznymi, korzystających ze stałych form pomocy społecznej kształtuje się następująco:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku				
Lata	Liczba ogólna Osób	W tym kobiety	W tym mężczyźni	W tym dzieci
Liczba osób niepełnosprawnych ogółem w latach 2016-2019	761	352	322	87
W tym liczba osób z zaburzeniami psychicznymi	448	247	159	42

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Prostkach		
Lata	Liczba osób niepełnosprawnych	w tym z zaburzeniami psychicznymi
2016	107	14
2017	92	16
2018	76	13
2019	60	16

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Prostkach

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku		
Lata	Liczba osób niepełnosprawnych	w tym z zaburzeniami psychicznymi
2016-2019	197	11

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starych Juchach		
Lata	Liczba osób Niepełnosprawnych	w tym z zaburzeniami psychicznymi
2016-2019	139	36

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starych Juchach

Brak danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kalinowie, ponieważ w latach 2016-2019 nie prowadził i nie prowadzi bazy danych dotyczących liczby osób niepełnosprawnych w tym z zaburzeniami psychicznymi.

6. Powiatowy Urząd Pracy w Ełku.

Powiatowy Urząd Pracy w Ełku realizuje zadania powiatu w zakresie polityki rynku pracy, polegające m.in. na udzielaniu pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy (pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa), organizowaniu i finansowaniu usług i instrumentów rynku pracy, przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia, a także opracowywaniu analiz i sprawozdań dotyczących rynku pracy. Obejmuje swoimi zadaniami również osoby z zaburzeniami psychicznymi.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ełku liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi zarejestrowanych w PUP kształtuje się następująco:

Powiatowy Urząd Pracy w Ełku	
Lata	Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi
2016	28
2017	47
2018	71
2019	47 (stan na 5 sierpnia 2019)

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Ełku

Powyższe dane dotyczą osób z zaburzeniami psychicznymi, które zostały zarejestrowane lub pobierały z tego tytułu świadczenia. Są jeszcze osoby, które zmagają się z zaburzeniami psychicznymi a nie zostały uwzględnione w oficjalnych danych, ponieważ nie zgłaszają się po pomoc, co nie oznacza, że nie potrzebują wsparcia by móc prawidłowo funkcjonować w społeczeństwie.

7. Powiatowe Centrum Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Ełku.

Grupę szczególnego ryzyka zaburzeń zdrowia psychicznego stanowią dzieci i młodzież. Około 50% wszystkich zaburzeń zdrowia psychicznego, z których znaczna część powiązana jest z nadużywaniem środków psychoaktywnych, agresją, zachowaniem antyspołecznym oraz obniżeniem funkcjonowania intelektualnego skutkującego problemami szkolnymi, a w konsekwencji ograniczeniem szans życiowych, zaczyna się w okresie dojrzewania. Pogarszające się samopoczucie psychospołeczne przedstawicieli najmłodszych kategorii wiekowych wynika ze stresu, braku wsparcia oraz różnorodnych form przemocy (zarówno fizycznej, jak i emocjonalnej oraz cyberprzemocy) w środowisku domowym oraz rówieśniczym. Istotne znaczenie ma również dostępność alkoholu oraz narkotyków, która w powiązaniu z przeżywaniem napięć oraz środowiskowo utrwalonymi wzorcami używania substancji psychoaktywnych, stanowi istotny czynnik w etiologii uzależnień oraz związanych z nimi problemów psychicznych obejmujących całe spektrum zaburzeń (zaburzeń organicznych, depresyjnych, lękowych, psychotycznych, zaburzeń osobowości, itd.).

Istotnym elementem wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi jest system edukacji przygotowany do pracy z dziećmi i młodzieżą z zaburzeniami psychicznymi oraz z ich rodzicami prowadzony przez Powiatowe Centrum Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Ełku, które zajmuje się: udzielaniem pomocy psychologiczno - pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka, terapią zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych, pomocą uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej, pomocą rodzicom i nauczycielom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości oraz mocnych stron uczniów, wspomaganiem wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny i szkoły. Zadania te realizowane są poprzez diagnozę, terapię, konsultacje i doradztwo, działalność psychoedukacyjną i profilaktyczną, interwencję w środowisku ucznia i poprzez działalność informacyjną.

Powiatowe Centrum Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Elku			
Ilość wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego w tym ze względu na:			
Lata	Niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim	Niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym	Autyzm, w tym z Zespołem Aspergera
2015/2016	72	28	52
2016/2017	45	26	52
2017/2018	60	9	54
2018/2019	96	40	30

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Elku.

Przy Centrum działa Zespół Orzekający, który wydaje:

- Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie, niesłyszących, słabosłyszących, niewidomych, słabowidzących, z autyzmem, w tym z Zespołem Aspergerem, z niepełnosprawnością ruchową w tym z afazją, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, niedostosowanych społecznie lub o potrzebie zajęć rewalidacyjno - wychowawczych dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu głębokim.
- Orzeczenia o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego dla uczniów, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły.

Lata	Ilość orzeczeń o potrzebie nauczania indywidualnego
2015/2016	42
2016/2017	53
2017/2018	37
2018/2019	37

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Psychologicznej – Pedagogicznej w Elku.

- Opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju.

8. Na terenie powiatu ełckiego funkcjonuje **Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy** – placówka, która stwarza możliwości nauki, wychowania i opieki dzieciom niepełnosprawnym intelektualnie. Dzieciom, które ze względu na obniżony poziom intelektualny, deficyty rozwojowe nie są w stanie realizować obowiązku szkolnego w szkołach masowych.

W Ośrodku funkcjonują:

- Szkoła Podstawowa nr 1,
- Szkoła Podstawowa nr 2,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa,
- Szkoła Przysposabiająca do Pracy oraz internat.

Do szkół w SOSW mogą uczęszczać uczniowie z lekką, umiarkowaną, znaczną i głęboką niepełnosprawnością intelektualną.

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Elku	
Lata	Liczba uczniów z niepełnosprawnością intelektualną uczęszczających do SOSW
2016	181
2017	174
2018	162
2019	181 (stan na 6 sierpnia 2019)

Źródło: Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Elku

9. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku.

Ważnym elementem wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi jest działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku, które prowadzi szereg działań adresowanych do lokalnej społeczności, w tym do osób z zaburzeniami psychicznymi. Ponadto PCPR udziela dofinansowań ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych osobom niepełnosprawnym, w tym również osobom z zaburzeniami psychicznymi. Przy PCPR w Ełku działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej świadczący specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, terapeutyczne dla mieszkańców powiatu ełckiego. PCPR realizuje Program Korekcyjno – Edukacyjny dla osób nie radzących sobie z negatywnymi emocjami. Ośrodek Interwencji Kryzysowej ma za zadania: przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny, jako systemu realizacji między jej członkami; powstrzymanie patologicznych zjawisk uszkadzających funkcjonowanie rodziny np. przemoc, picie nadużywanie alkoholu; poprawa sytuacji bytowej rodziny; przywrócenie funkcjonalności poszczególnych osób w rodzinie; pomoc rodzinie, integrowanie zmian zachodzących u jej członków. Ośrodek Interwencji Kryzysowej realizuje swoje zadania poprzez: prowadzenie poradnictwa informacyjno-konsultacyjnego; prowadzenie działalności profilaktyczno-edukacyjnej; współpracę z instytucjami pracującymi na rzecz rodziny w zakresie poradnictwa; prowadzenie psychoterapii indywidualnej; prowadzenie działalności terapeutycznej dla ofiar przemocy w rodzinie. prowadzenie hotelu, w tym wyodrębnionego pokoju dla kobiety w ciąży i matki z dzieckiem Umieszczenie osób w Ośrodku Interwencji Kryzysowej odbywa się na podstawie skierowania wydanego przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku, lub innych osób upoważnionych na wniosek Dyrektora, po dokonaniu wstępnej diagnozy występującego kryzysu i w porozumieniu z ośrodkami pomocy społecznej.

10. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Ełku.

Istotnym elementem wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi jest działalność terapeutyczno – rehabilitacyjna prowadzona przez Warsztaty Terapii Zajęciowej w Ełku. Placówka przeznaczona dla osób z zaburzeniami psychicznymi (chorujące psychiczne i z niepełnosprawnością intelektualną). WTZ realizuje zadanie rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności niezbędnych do możliwego niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku. Cele te osiąga się

przez ogólne usprawnienie i rozwój umiejętności wykonywania czynności życia codziennego, rozwój umiejętności zawodowych, umożliwiających w przyszłości podjęcie pracy zarobkowej.

Liczba miejsc: 75 uczestników 51

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Ełku	
Lata	Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi
2016	42
2017	41
2018	47
2019	47 (stan na 10 września 2019)

Źródło: Warsztaty Terapii Zajęciowej w Ełku

11. Domy Pomocy Społecznej i Środowiskowe Domy Pomocy Społecznej.

Kolejnym istotnym elementem wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi jest działalność Domów Pomocy Społecznej i Środowiskowych Domów Pomocy Społecznej.

Na terenie powiatu ełckiego funkcjonują:

- **Dom Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Ełckiej** - jednostka organizacyjna Powiatu Ełckiego przeznaczona dla osób dorosłych przewlekłe psychicznie chorych, nie wymagających leczenia szpitalnego, a jedynie stałej opieki lekarskiej i pielęgniarstwa, w tym psychiatrycznej.

Liczba miejsc 280

- **Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci „Tęczowy Dom” w Ełku** – ośrodek kompleksowej opieki i rehabilitacji dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym (umiarkowanym, znacznym i głębokim) lub/i sprzężonymi niepełnosprawnościami. Prowadzony jest przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktyn Misjonarek w Ełku.

Liczba miejsc: 110

- **Środowiskowy Dom Samopomocy „Tęczowy Dom” w Elku**, który również prowadzi Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek.

Liczba miejsc: 50

- **Dom Pomocy Społecznej „Lili” w Golubiach** – jednostka organizacyjna o zasięgu ponadlokalnym. Organem prowadzącym jest Mazurska Wspólnota Gospodarcza Sp. z o.o. w Golubiach. Przeznaczony jest dla osób dorosłych, obu płci, przewlekle psychicznie chorych, nie wymagających leczenia szpitalnego.

Liczba miejsc: 100

- **Dom Pomocy Społecznej MISERICORDIA w Elku** – prowadzony jest przez Caritas Diecezji Ełcką. Placówka dziennego pobytu dla osób dorosłych, starszych somatycznie chorych. Świadczone są usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające, uwzględniające indywidualne potrzeby osób starszych.

Liczba miejsc: 71

- **Środowiskowy Dom Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Ełckiej** – jednostka organizacyjna Powiatu Ełckiego przeznaczona dla dorosłych osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym: przewlekle psychicznie chorych, niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym, a także lekkim, jeżeli jednocześnie występują inne zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne, wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, z wyłączeniem osób czynnie uzależnionych od środków psychoaktywnych.

Liczba miejsc: 40 dziennego pobytu + 4 z całodobowym pobytem.

- **Środowiskowy Dom Pomocy Społecznej „Pod Kasztanami” w Elku** – placówka dziennego pobytu dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi, prowadzony przez miasto gmina Ełk.

Liczba miejsc: 40

- **Środowiskowy Dom Samopomocy Lawendowy Zakątek w Elku** - jednostka organizacyjna pomocy społecznej dziennego pobytu, działająca w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elku. Przeznaczony dla osób przewlekle psychicznie chorych,

osób z niepełnosprawnością intelektualną, osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, prowadzony przez miasto gmina Ełk

Liczba miejsc: 38 + 4 z całodobowym pobytem

Środowiskowe Domy Samopomocy są obecnie najlepszą formą wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną i ich rodzin. ŚDS działające na obszarze pomocy społecznej są bardzo istotnym elementem oparcia społecznego dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Prowadzona w nich terapia społeczna pozwala uczestnikom znaleźć swoje miejsce w lokalnym środowisku i w grupie rówieśniczej. ŚDS umożliwiają korzystanie ze wszystkich oferowanych form terapii zajęciowej, które mają ogromny wpływ na codzienne funkcjonowanie uczestnika. Zapobiega to wykluczeniu społecznemu tej grupy osób niepełnosprawnych. Dzięki utworzonym placówkom na terenie powiatu ełckiego skierowanych do osób z niepełnosprawnością intelektualną, rodziny osób chorych mogą w miarę możliwości „normalnie” funkcjonować.

12. Mieszkania chronione.

Ważną rolę dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej są mieszkania chronione, jako jedną z wielu form pomocy wynikającą z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i należy do zadań obligatoryjnych zgodnie z art.17 ust.1 pkt 12 ustawy. O pobyt w mieszkaniu chronionym może ubiegać się osoba, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, lecz nie wymaga usług świadczonych przez jednostkę całodobowej opieki, wtedy takiej osobie może być przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym. Miasto Ełk dysponuje 1 mieszkaniem chronionym, które mieści się przy ul. Kolejowej 15/4 (mieszkanie 4-osobowe), a drugie mieszkanie jest w trakcie budowy – planowany termin ukończenia 2019-2020 rok. Natomiast na terenie gminy Ełk funkcjonuje 1 mieszkanie chronione (3 osobowe), które jest w Mostołtach. W Gminie Kalinowo jest również mieszkanie chronione we wsi Wysokie (3-4 osobowe). Natomiast w Gminie Stare Juchy i Prostki– brak jest takich mieszkań.

Na terenie Powiatu Ełckiego mieszkania chronione są deficytową formą wsparcia, w zależności od profilu beneficjenta mogą być również adresowane dla opisywanej grupy społecznej.

13. Organizacje pozarządowe.

Na rzecz osób niepełnosprawnych intelektualnie, jak również ich rodzin, na terenie powiatu ełckiego działa wiele organizacji pozarządowych, które często w sposób oddolny zmieniają lokalną politykę działań ukierunkowaną na pomoc tymże osobom.

- Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Problemami Psychicznymi i Zagrożonych Marginalizacją „OSTOJA” w Ełku
- Stowarzyszenie „IMPULS” w Ełku
- Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „PRZYSTAŃ” w Nowej Wsi Ełckiej
- Fundacja „Tęczowa Fundacja” w Ełku
- Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Diecezji Ełckiej
- Caritas Diecezji Ełckiej
- Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej im. św. Łazarza w Ełku
- Stowarzyszenie na Rzecz Chorych Długotrwale Unieruchomionych „Niebieski parasol” w Ełku
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Ełku
- Polski Związek Niewidomych Koło w Ełku
- Fundacja Reha – Vitae w Ełku
- Stowarzyszenie „Adelfi” w Ełku
- Stowarzyszenie Przyjaciół „Amazonki” w Ełku
- Warmińsko - Mazurskie Stowarzyszenie Chorych na SM w Ełku
- Stowarzyszenie „W drodze” przy Środowiskowym Domu Samopomocy w Nowej Wsi Ełckiej

V. Cele i zadania Programu

Celami głównymi Programu są:

I. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb:

- a) upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej;
- b) upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego,
- c) aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi,
- d) skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy,
- e) udzielanie wsparcia psychologiczno – pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom.

II. Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi:

- a) opracowanie ogólnych zasad postępowania dotyczących przedstawiania wizerunku osób z zaburzeniami psychicznymi w mediach,
- b) prowadzenia działań informacyjno – edukacyjnych dotyczących konieczności respektowania praw osób z zaburzeniami psychicznymi.

III. Monitorowanie i ocena skuteczności działań realizowanych w ramach Programu:

- a) Gromadzenie i analizowanie sprawozdań zawierających informacje dotyczące realizacji zadań wynikających z Programu, przekazywanych przez podmioty wskazane w Programie.

Do zadań samorządu Powiatu Ełckiego należy:

Cel główny I: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb.

Cel szczegółowy a): upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.

Zadania:

1. opracowanie lokalnego programu zwiększania dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym rozwoju CZP oraz placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży w powiecie lub gminie;
2. utworzenie CZP zgodnie z zasadami organizacyjnymi zawartymi w rozdziale 4 Programu.

Wskaźnik monitorujący: odsetek placówek biorących udział w Programie w okresie roku.

Cel szczegółowy b): upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.

Zadania:

1. aktualizacja poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej;
2. wspieranie finansowe projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
3. zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie.

Cel szczegółowy c): aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zadania:

1. zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi;
2. prowadzenie kampanii szkoleniowo – informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi;
3. zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych urzędów pracy (PUP).

Cel szczegółowy d): skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy.

Zadania:

1. powołanie lokalnego zespołu koordynującego realizację Programu; skład zespołu ustala się w sposób zapewniający właściwą reprezentację samorządu powiatu lub gminy, placówek realizujących zadania z zakresu ochrony zdrowia psychicznego, pozarządowych organizacji samopomocowych. Zarząd powiatu ełckiego zapewni działaniom zespołu niezbędną pomoc administracyjną;
2. opracowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego, zawierającego szczegółowy plan zapewnienia mieszkańcom koordynowanych, medycznych i społecznych świadczeń CZP;
3. realizacja, koordynowanie i monitorowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego;
4. przygotowanie i udostępnianie mieszkańcom oraz samorządowi województwa warmińsko – mazurskiego aktualizowanego corocznie przewodnika informującego

o lokalnie dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej (w wersji papierowej lub elektronicznej).

Cel szczegółowy e): udzielanie wsparcia psychologiczno – pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom.

Zadania:

1. wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży przez poradnie psychologiczno – pedagogiczne przez udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom pomocy psychologiczno – pedagogicznej;
2. udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach.

Funkcje, struktura i organizacja Centrum Zdrowia Psychicznego.

CZP realizuje środowiskową opiekę psychiatryczną, której celem jest:

- 1) poprawa jakości leczenia psychiatrycznego - jego dostępności, ciągłości, kompleksowości, dostosowania do potrzeb, możliwej do osiągnięcia skuteczności i godziwości warunków świadczenia pomocy;
- 2) pomoc chorym w odzyskiwaniu zdrowia, pozycji społecznej, oczekiwanej jakości życia;
- 3) tworzenie warunków do społecznej integracji osób z zaburzeniami psychicznymi oraz przeciwdziałanie stygmatyzacji i wykluczeniu;
- 4) ograniczenie rozmiarów i negatywnych skutków hospitalizacji;
- 5) uruchomienie inicjatyw i zasobów lokalnej społeczności na rzecz ochrony zdrowia psychicznego.

CZP dla dorosłych

1. Funkcjonowanie

Kompleksowość opieki świadczonej przez CZP wynika:

- 1) z indywidualizacji i koordynacji pomocy udzielanej poszczególnym chorym;
- 2) ze zróżnicowania udostępnianych świadczeń zdrowotnych;
- 3) z koordynacji świadczeń zdrowotnych i społecznych;
- 4) z dostosowania struktury organizacyjnej do potrzeb lokalnej wspólnoty społecznej.

CZP dla dorosłych tworzy się w celu zapewnienia opieki, docelowo na obszarze zamieszkałym przez nie więcej niż 200 tys. mieszkańców z zastrzeżeniem, że liczba ta może być odpowiednio dostosowana do szczególnych uwarunkowań terytorialnych występujących na danym obszarze lub innych okoliczności uzasadniających inną liczbę mieszkańców. Gęstość sieci (rozmieszczenie) CZP oraz zasięg ich terytorialnej odpowiedzialności określa plan umiejscowienia CZP.

Odpowiedzialność terytorialna oznacza zobowiązanie do objęcia opieką każdego zgłaszającego się po pomoc mieszkańca określonego administracyjnie obszaru działania CZP.

Umiejscowienie CZP - pozaszpitalna infrastruktura CZP co do zasady powinna być w całości zlokalizowana na obszarze odpowiedzialności terytorialnej. W przypadku braku dostępu do bazy szpitalnej na tym obszarze, dopuszczalne jest zapewnienie (w szczególności umowa z podwykonawcą, konsorcjum) całodobowych świadczeń szpitalnych CZP dla dorosłych w szpitalu najbliższym temu obszarowi. Pomoc w przypadkach nagłych 3 i pilnych 4 - CZP zapewnia, w miarę możliwości, natychmiastową pomoc w przypadkach nagłych, a w przypadkach pilnych - w czasie nie dłuższym niż 72 godziny.

CZP udziela pomocy:

- 1) czynnej, tj. leczenia i wsparcia osobom z przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi, wymagającym ciągłości opieki, aktywnego podtrzymywania kontaktu i wyprzedzającego rozwiązywania problemów;
- 2) długoterminowej - innym osobom z przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi;
- 3) krótkoterminowej - osobom z zaburzeniami epizodycznymi lub nawracającymi;
- 4) doraźnej - osobom w stanach nagłych i pilnych;

5) konsultacyjnej - innym osobom potrzebującym świadczeń diagnostycznych lub porad.

Pierwsza rejestracja chorego następuje w ambulatorium CZP, poza wyjątkowymi okolicznościami związanymi z ryzykiem dla życia chorych albo dla zdrowia lub życia innych osób.

Podmiot prowadzący CZP może również posiadać umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie leczenia uzależnień.

2. Struktura

CZP dla dorosłych składa się co najmniej z zespołu:

- 1) ambulatoryjnego (przychodni) - zadania: porady lekarskie i psychologiczne, indywidualna i grupowa pomoc psychoterapeutyczna, czynności pielęgniarские, interwencje socjalne;
- 2) środowiskowego (mobilnego) - zadania: wizyty domowe, terapia indywidualna i grupowa, praca z rodziną, treningi umiejętności, budowanie sieci oparcia społecznego, zajęcia i turnusy rehabilitacyjne;
- 3) dziennego - zadania: hospitalizacja dzienna psychiatryczna w celu zintensyfikowania oddziaływań diagnostycznych, terapeutycznych lub rehabilitacyjnych;
- 4) szpitalnego - zadania: całodobowa opieka szpitalna w sytuacjach nacechowanych znacznym nasileniem zaburzeń lub związanym z nimi ryzykiem - podstawowym i docelowym rozwiązaniem są świadczenia oddziału psychiatrycznego w lokalnym szpitalu ogólnym.

Personel CZP może pracować jednocześnie w więcej niż jednym zespole.

Oddziałem szpitalnym kieruje lekarz posiadający tytuł specjalisty w dziedzinie psychiatrii.

Punkt zgłoszeniowo - koordynacyjny zapewnia szybką rejestrację, koordynację świadczeń oraz w koniecznych przypadkach interwencję kryzysową - jest dostępny przez 7 dni w tygodniu, w miarę możliwości przez całą dobę.

CZP ściśle współdziała w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych i społecznych pacjentów z podmiotami świadczącymi oparcie społeczne, aktywizację społeczno-zawodową i inne aktywności pomocowe na terenie odpowiedzialności terytorialnej centrum.

Inne zespoły o zadaniach wyspecjalizowanych mogą być w miarę możliwości udostępniane przez CZP dla wybranych grup chorych (np. zespoły: dla zaburzeń nerwicowych, psychogeriatryczne, rehabilitacyjne) lub w celu realizacji niezbędnych świadczeń szczególnych (np. pomoc kryzysowa, hostele, turnusy).

Alternatywne formy wsparcia i leczenia (wobec tradycyjnych, np.: mieszkania kryzysowe) można tworzyć w centrum, jeżeli regulacje prawne, dostępne środki i posiadane kompetencje na to pozwalają i jeżeli odpowiadają one na realne zapotrzebowanie osób objętych opieką. Zespół dziecięco - młodzieżowy może, jeżeli uzasadniają to potrzeby i zasoby lokalne, funkcjonować w ramach jednego podmiotu leczniczego, w integracji z CZP dla dorosłych (wyspecjalizowany zespół dziecięco-młodzieżowy CZP);

3. Warunki organizacyjne

Forma prawna - CZP jest podmiotem/zakładem leczniczym lub funkcjonuje, jako konsorcjum podmiotów lub zakładów.

Zespół (oddział) szpitalny - może być udostępniany w ramach umowy z innym podmiotem leczniczym.

Finansowanie świadczeń zdrowotnych CZP powinno umożliwiać objęcie kompleksową opieką psychiatryczną pacjentów z obszaru funkcjonowania CZP. Finansowanie świadczeń społecznych wynika z obowiązujących aktualnie regulacji.

Dokumentacja medyczna - przez cały okres korzystania ze świadczeń w CZP prowadzona jest jedna, ciągła, zintegrowana dokumentacja, na podstawie przepisów wydanych na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2016 r. poz. 186, 823, 960 i 1070).

V. Harmonogram zadań POPZ dla Powiatu Ełckiego na lata 2020-2022.

CEL GŁÓWNY 1 – Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb.

Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej					
1.1.Cel szczegółowy	Opis zadania	Forma realizacji	Podmiot/jednostki odpowiedzialne	Termin realizacji	Uwagi
1.1.1	Opracowanie lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej	Współpraca wszystkich podmiotów oraz innych placówek psychiatrycznych	Starosta Ełcki	2021 r.	
1.1.2	Utworzenie CZP zgodnie z zasadami zawartymi w załączniku do Rozporządzenia w sprawie NPOZP	Przy współpracy wszystkich podmiotów w celu powołania CZP oraz innych placówek psychiatrycznych	Powiat Ełk, Miasto/Gmina Ełk, Organizacje Pozarządowe	2022 r.	
Upowszechnienie różnicowanych form pomocy i oparcia społecznego					
1.2.Cel szczegółowy					
1.2.1.	Wspieranie finansowe projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Granty, środki UE	Zarząd Powiatu Ełckiego, Miasto/Gmina Ełk, Organizacje Pozarządowe, Kościoły i inne organizacje wyznaniowe	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	Po przyjęciu POPZ dla powiatu ełckiego na lata 2020-2022

1.2.2.	Zwiększenie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi przez Ośrodk Pomocy Społecznej i Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej	Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej: • dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, • dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych, • dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych • dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, • dofinansowanie w ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”, • pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi w codziennym funkcjonowaniu poprzez realizację programów w Środowiskowych Domach Pomocy Społecznej, Domach Pomocy Społecznej, Warsztatach Terapii Zajęciowej	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elku, Ośrodki Pomocy Społecznej	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	-
--------	--	---	---	--	---

1.3.Cel szczegółowy	Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi		
1.3.1.	Zwiększenie dostępności do rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi	1. Diagnoza niepełnosprawnych osób bezrobotnych i poszukujących pracy z zaburzeniami psychicznymi (odbycie rozmów informacyjnych – doradczych ze wszystkimi osobami z zaburzeniami psychicznymi w celu rozpoznania potrzeb w zakresie aktywizacji zawodowej, opracowanie Indywidualnych Planów Działań dla osób zainteresowanych aktywizacją zawodową) celem dostosowania działań PUP do faktycznych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi określonych w oparciu o wyniki diagnozy. 2. Poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi w celu pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu, miejsca zatrudnienia, kierunku przekwalifikowania lub instrumentu aktywizacji zawodowej.	Powiatowy Urząd Pracy w Elku Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu

			3. Kształtowanie postaw gotowości do podjęcia pracy wśród osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi poprzez warsztaty aktywnego poszukiwania pracy.			
1.3.2.	Prowadzenie kampanii informacyjnej adresowanej do pracodawców, promowanie, zatrudniania osób niepełnosprawnych w tym z zaburzeniami psychicznymi (kampanie informacyjne dotyczące korzyści w zatrudnianiu tej grupy osób)	1. Opracowanie materiałów informacyjnych kierowanych do pracodawców promujących zatrudnianie osób z zaburzeniami psychicznymi. 2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi. 3. Kampania informacyjna w mediach – prasa, internet.	Powiatowy Urząd Pracy w Elku, Ośrodki Pomocy Organizacje Pozarządowe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elku	Realizacja w trakcie trwania Programu		
1.4.Cel Szczegółowy	Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy					
1.4.1.	Powołanie lokalnego Zespołu ds. Opracowania Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego	Powołanie Zespołu ds. Opracowania Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego – Zarządzenie nr 19.2019 Starosty Elckiego z 09 sierpnia 2019 r.	Starosta Elcki	Zadanie zrealizowane	-	
1.4.2.	Opracowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego	Opracowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2020-2022 dla Powiatu Elckiego	Zespół powołany Zarządzeniem nr.9.2019 przez Starostę Elckiego 9.08.2019 r.	Zadanie zrealizowane	-	

1.4.3.	Realizacja, koordynowanie i monitorowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego	Zgodnie z zapisami Harmonogramu zadań PPOZP na lata 2020-2022	Realizacja - podmioty wskazane, jako wykonawcy poszczególnych celów. Koordynowanie i monitorowanie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	Opracowanie i przedstawienie Zarządowi Powiatu Ełckiego corocznego sprawozdania z funkcjonowania PPOZP począwszy od roku 2021 Przygotowanie i przedłożenie wymaganych sprawozdań zewnętrznych.
--------	---	---	---	--	---

1.5.2.	Udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej osobom niepełnosprawnym z zaburzeniami psychicznymi	Wsparcie psychologów, pedagogów, terapeutów w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej a także ich integracji społecznej	WTZ w Ełku ŚDS w Nowej Wsi Ełckiej DPS w Nowej Wsi Ełckiej ŚDS „Tęczowy Dom” w Ełku ŚDS „Pod Kasztanami” w Ełku ŚDS „Lawendowy Zakątek” w Ełku Caritas Diecezji Ełckiej w Ełku	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	

CEL GŁÓWNY 2 - Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi

Opracowanie ogólnych zasad postępowania dotyczących przedstawiania wizerunku osób z zaburzeniami psychicznymi w mediach			
2.1.Cel szczegółowy			
2.1.1.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi realizującymi różnorodne formy oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi i upośledzonych intelektualnie	Integracja, zajęcia psychoedukacyjne dla uczniów z zakresu zdrowia psychicznego, zajęcia o charakterze terapeutycznym dla uczniów i ich rodziców (warsztaty)	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu
		Lokalne media, Urząd Miasta Ełku, Powiat Ełcki, MOPS w Ełku, Gops-y i placówki oświatowe	

2.1.2.	Opracowanie ogólnych zasad postępowania dotyczących przedstawiania wizerunku osób z zaburzeniami psychicznymi	Organizowanie zajęć z udziałem specjalistów z zakresu zdrowia psychicznego, opracowanie materiałów informacyjno-educacyjnych na temat wizerunku osób z zaburzeniami psychicznymi	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, lokalne media, placówki oświatowe i ośrodki pomocy społecznej	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	-
2.2.Cel szczegółowy	Prowadzenia działań informacyjno – edukacyjnych dotyczących konieczności respektowania praw osób z zaburzeniami psychicznymi.				
2.2.1.	Podniesienie świadomości środowiska lokalnego na temat zdrowia psychicznego	Szeroka kampania informacyjna na temat zdrowia psychicznego	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku, Urząd Miasta Ełku, MOPS w Ełku, GOPS-y, ŚDS	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	
2.2.2.	Rozwijanie postaw tolerancji wobec osób cierpiących na zaburzenia psychiczne	Kampanie edukacyjne, warsztaty, szkolenia	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku, Urząd Miasta Ełku, MOPS w Ełku, GOPS-y, ŚDS	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	

CEL GŁÓWNY 3 Monitorowanie i ocena skuteczności działań realizowanych w ramach Programu

3.1.Cel Szczegółowy	Gromadzenie i analizowanie sprawozdań zawierających informacje dotyczące realizacji zadań wynikających z Programu, przekazywanych przez podmioty wskazane w Programie			
3.1.1.	Utworzenie arkusza monitorowania realizacji poszczególnych zadań wynikających z celów głównych i szczegółowych PPOZP	Arkusz realizacji zadań zawierający dane dotyczące podejmowanych czynności (załącznik nr 1)	Według przypisanych zadań w PPOZP	Do 31 stycznia 2020

VI. Monitoring i sprawozdawczość

Monitorowanie przebiegu realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o coroczne sprawozdania podmiotów zaangażowanych w jego realizację i wskazanych w Harmonogramie zadań POZP, jako jednostki odpowiedzialne.

Corocznie, w ramach monitoringu, Zespół koordynujący realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w Powiecie Ełckim na lata 2020-2022, dokona dokładnej analizy realizacji Programu oraz przygotuje i przedłoży wymagane sprawozdanie zewnętrzne.

Przewodnicząca Zespołu odpowiada za przedstawienie informacji z wykonania zadań Programu - Zarządowi Powiatu Ełckiego i wymaganych sprawozdań jednostek zewnętrznych.

Podmiotem koordynującym realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w Powiecie Ełckim na lata 2020-2022 jest Powiat Ełcki.

VII. Podsumowanie i wnioski

Ochrona Zdrowia Psychicznego stanowi priorytetowe działanie określonych instytucji, jednak nie jest w stanie całkowicie przeciwdziałać zaburzeniom psychicznym. Wieloletnie doświadczenia w tym zakresie, związane z metodami leczenia, formami udzielania pomocy w obszarze placówek służby zdrowia, wskazują na konieczność ścisłej współpracy z instytucjami zapewniającymi wspomaganie w procesie edukacji (diagnoza i terapia) i pomocy społecznej oferowanej w środowisku lokalnym. Oparcie społeczne jest bardzo istotnym „ogniwem” w opiece nad osobami z zaburzeniami psychicznymi, ponieważ współczesne tendencje polskie i wspólnotowe prowadzą do odchodzenia od instytucjonalnego modelu opieki i przechodzenia do modelu opieki środowiskowej.

W Polsce systematycznie wzrasta liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych. W kolejnych latach prognozowany jest wzrost tej tendencji (ze względu na liczne wyzwania cywilizacyjne oraz zwiększenie poziomu społecznych zagrożeń dla zdrowia psychicznego, takich jak: bezrobocie, ubóstwo, przemoc, rozluźnienie więzi społecznych).

W Polsce działa ok. 1,5 tys. podmiotów udzielających świadczeń w zakresie opieki psychiatrycznej. Blisko 60 proc. z nich to podmioty prywatne. Co więcej, opieka psychiatryczna jest coraz wyraźniej obecna w strategiach rozwoju największych grup medycznych w Polsce. Ok. 1,6 mln Polaków leczy się psychiatrycznie. W Polsce na wizytę do psychiatry w ramach NFZ, choć nie potrzebne jest skierowanie, trzeba czekać średnio 3-4 miesiące. W powiecie ełckim czas oczekiwania na wizytę jest średnio 2-3 miesiące. Powodem małej dostępności do leczenia psychiatrycznego jest zbyt mała liczba psychiatrów, gdzie w samym powiecie ełckim w roku 2016 było 4 lekarzy specjalistów psychiatrii, w 2017 i 2018 – 5, a w 2019 jest już tylko 4 lekarzy (*źródło: NFZ Olsztyn*) (w tym brak lekarzy psychiatrów tylko do dzieci i młodzieży) oraz niedoinwestowanie tej dziedziny w ramach publicznej opieki zdrowotnej. W Polsce jest obecnie 4 275 tys. specjalistów psychiatrii z czego aktywnie wykonuje zawód 3 976 psychiatrów (w województwie warmińsko – mazurskim jest 113 specjalistów), tymczasem w Niemczech 18,2 tys., a we Francji 15,2 tys. Mamy zaledwie 90 lekarzy tej specjalności na 1 mln ludności, podczas gdy np. w Szwecji przypada ich 231, we Francji – 228, na Litwie – 225, w Niemczech – 223 (*źródło: Puls Medycyny*). Zasoby kadrowe są jednym z zasadniczych elementów opieki zdrowotnej, które gwarantują skuteczne funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia. Aktualny stan zabezpieczenia kadrowego w opiece psychiatrycznej jest niewystarczający i rzutuje na

możliwości rozwoju opieki psychiatrycznej w najbliższych latach. Konieczne jest podjęcie działań w kierunku zwiększenia zasobów kadrowych.

Zauważalne są też deficyty wiedzy w zakresie problematyki zdrowia psychicznego – jego zagrożeń i sposobów wzmacniania, stereotypowe wyobrażenia na temat osób chorujących psychicznie, a wreszcie postawy ujawniające stygmatyzację osób doświadczających zaburzeń psychicznych. Na tej podbudowie tworzą się warunki, w których ochrona zdrowia psychicznego nie jest traktowana priorytetowo i jest wypierana przez inne cele związane z polityką zdrowotną i społeczną realizowaną na szczeblach centralnym i lokalnym. Z barier aksjologiczno-świadomościowych wynikają zatem pozostałe bariery: polityczne, legislacyjne, ekonomiczne (niedofinansowanie psychiatrii w porównaniu z innymi dziedzinami medycyny) i organizacyjne. Bariery te utrudniają budowanie systemu wsparcia pomimo znacznego zasięgu i natężenia problemów zdrowia psychicznego.

Promocja zdrowia psychicznego wymaga pozytywnego języka opisu zdrowia psychicznego, wymaga odwagi w przełamywaniu stereotypowego podejścia do zdrowia psychicznego ograniczonego do jego zaburzeń, objawów i chorób. Dlatego niezwykle istotne jest propagowanie pozytywnego rozumienia zagadnień zdrowia psychicznego. Niedostateczna wiedza lub nieadekwatne rozumienie problemu powoduje, że promocja zdrowia psychicznego kojarzona jest przede wszystkim z działaniami na rzecz osób cierpiących na choroby lub zaburzenia psychiczne.

Wnioski

Po zapoznaniu się z Powiatowym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego wnioski nasuwają się same:

1. niewystarczająca liczba lekarzy specjalistów zajmujących się bezpośrednio osobami z zaburzeniami psychicznymi, która powoduje długofalowe skutki (m. in. wydłużenie do wielu miesięcy czasu oczekiwania na wizytę, rezygnację z podjęcia leczenia i pogorszenie się stanu zdrowia chorych);
2. brak stacjonarnej opieki psychiatrycznej – konieczność powołania Centrum Zdrowia Psychicznego, gdzie będzie udzielana pomoc medyczna bez konieczności szukania wsparcia w innych placówkach poza terenem powiatu ełckiego;
3. brak opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży. W powiecie ełckim nie ma lekarzy psychiatrów, którzy zajmują się dziećmi i młodzieżą z zaburzeniami psychicznymi. Jest to problem na szczeblu krajowym. W Polsce brakuje ok. 200 psychiatrów dziecięcych. Lekarze nie chcą kształcić się w tym kierunku, ponieważ obawiają się obciążenia psychicznego. Tymczasem na pomoc czeka coraz więcej dzieci. Szacuje się, że na zaburzenia depresyjne cierpi co czwarty niepełnoletni Polak. Z danych Naczelnej Izby Lekarskiej wynika, że w Polsce pracuje 393 psychiatrów dziecięcych. Dla porównania – psychiatrów osób dorosłych jest 3 882, a pediatrów - 14 893. Jednocześnie w ubiegłym roku (2018) podczas naboru na specjalizacje z zakresu psychiatrii dostępnych dla lekarzy było kilkanaście miejsc. Na specjalizację z psychiatrii dziecięcej udostępniono trzy miejsca.

